

Részletes közbiztonsági helyzetjelentés

„A helyi identitás és kohézió erősítése Palotás és térségében” elnevezésű

TOP-5.3.1-16-NG1-2017-00004 azonosítószerű projekt

Készítette: PC Boltom Kft.

Budapest, 2019. augusztus 31.

Tartalom

I.	A terület jellemzői	3
II.	Problémához kötődő bűncselekmények száma.....	7
III.	A problémában közvetlenül érintett, elkövetővé vagy áldozattá vált személyek jellemzői.....	11
IV.	A problémával érintett, veszélyeztetett csoport jellemzői.....	13
a,	Élethelyzetükben megrendült családok	13
b,	Veszélyeztetett gyermekek, fiatalok	14
c,	Alkohol és egyéb szenvedélybetegséggel küzdők és családjaik	15
d,	Krízishelyzetbe került személyek nők	15
e,	Bántalmazottak	16
f,	Idősek.....	17
g,	Szabálysértést, bűncselekményt elkövető visszaesők.....	17
h,	Visszaesők	18
	Összefoglalva	19

I. A terület jellemzői

A jelen helyzetjelentés a konzorcium által pályázott és megnyert TOP-5.3.1-16-NG1-2017-00004 azonosító számú „A helyi identitás és kohézió erősítése Palotás és térségében” elnevezésű pályázathoz készült. Palotás község és a vele konzorciumban lévő települések Nógrád megye déli részén, a Pásztói Járásban fekszenek. A községek múltját és jövőjét is meghatározza viszonylagos közelségük a fővároshoz.

A járás településszerkezetét tekintve a legnagyobb arányban az 500 és 2500 fő lakosságú falvak találhatók ezt követik az aprófalvak, melyek 500 fő alattiak. Lakosságszámát tekintve a konzorcium 6 települése tartozik az első kategóriába, míg 3 település (Szarvasgede, Kisbágyon, és Egyházasdengeleg) aprófalva. Általánosságban elmondható, hogy a térség összlakosságának többsége a nagyobb falvakban koncentrálódik. A konzorciumi tagok az alábbi közös hivatalokhoz tartoznak:

Település	Járás	Közös Hivatal	Lakónépesség (fő)	Területnagyság (km ²)
Buják	Pásztói	Bujáki Polgármesteri Hivatal	2183	53,04
Csécse	Pásztói	Ecsegi Közös Önkormányzati Hivatal	909	21,73
Ecseg	Pásztói	Ecsegi Közös Önkormányzati Hivatal	1174	24,10
Egyházasdengeleg	Pásztói	Héhalmi Közös Önkormányzati Hivatal	464	15,74
Héhalom	Pásztói	Héhalmi Közös Önkormányzati Hivatal	987	18,67
Jobbágyi	Pásztói	Jobbágyi Polgármesteri Hivatal	2087	17,84
Kisbágyon	Pásztói	Palotási Közös Önkormányzati Hivatal	423	10,24
Palotás	Pásztói	Palotási Közös Önkormányzati Hivatal	1592	17,07
Szarvasgede	Pásztói	Palotási Közös Önkormányzati Hivatal	378	9,99
Összesen			10 193	188,42

A közösségfejlesztési folyamat 2 célterülete

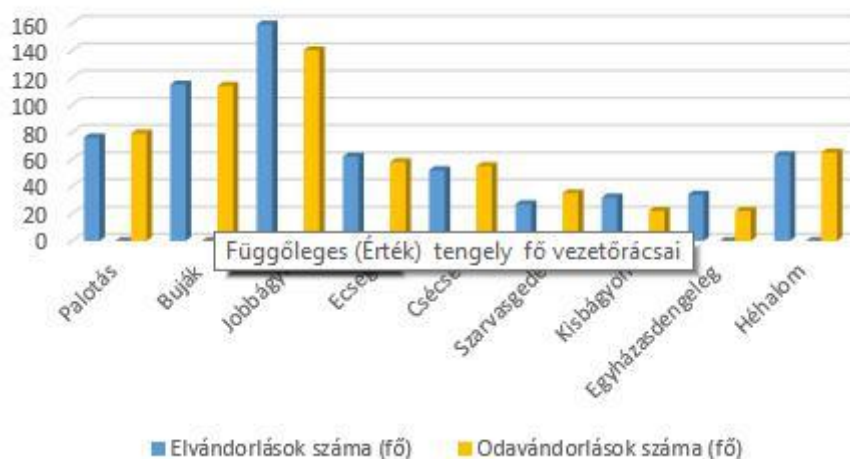
A Felhívás 3.4.1.1 Műszaki és szakmai elvárások A 3. pontjában meghatározott feltételeknek megfelelően a közösségfejlesztési folyamatot 2 célterületre bontjuk, a települések területeinek bontásával. A felhívásnak megfelelően a 2 célterület települések egymással határosak.

A projekt településeinek összes lakónépessége 10 193 fő. A két célterület lakónépessége az alábbiak szerint alakul:

Célterület	Település	Lakónépesség (fő)	Területnagyság (km ²)
1	Palotás	1 588	17
1	Szarvasgede	378	10
1	Kisbágyon	423	10
1	Egyházasdengeleg	464	16
1	Héhalom	987	19
2	Buják	2 183	53
2	Jobbágyi	2 087	18
2	Ecseg	1 174	24
2	Csécse	909	22
	Összesen	10 193	188

A megye és a benne található községek, is területfejlesztés szempontjából hátrányos helyzetűnek, mondható. Ebből adódóan a gazdasági és társadalmi folyamatok csökkenése vagy stagnálása követhető évek óta nyomon, mely általános probléma az itt élők számára.

Odavándorlás és elvándorlások száma 2017-ben

A mutatószámokat a Lechner Ödön Nonprofit Kft. felméréseiből nyertük ki. TEIR rendszeren

A községek szociális és foglalkoztatási helyzete szoros összefüggésben van a társadalmi mutatószámokkal, mivel ha kevés a munkaadó és rosszak a foglalkoztatási körülmények a fiatalok nagy arányban elvándorolnak.

Hasonló okok befolyásolják az itt élők szociális helyzetét is hiszen, ha tartós a munkanélküliség többen igényelnek segítyt így a lakosság egyre szegényebbé válik.. A tartósan foglalkoztatás nélküliek között sok a megszűnt vagy kihaló szaktudással rendelkező –mészegető-bányász stb.

A településeken az innováció alacsony aránya az itt lakók alacsony képzettségi szintje miatt nagyon gyenge. A képzett munkaerő számára sincs, elegendő munkahely a lakosságnak csak a töredék része tud a községben dolgozni, ezeket a munkavállalókat a fejlettebb térség vagy akár a főváros fel is szippantja. A lakosság foglalkoztatottságára, főképp a fővárosi nagyiparban történő munkavállalás jellemző. Utóbbiból következik, hogy az emberek többségének ingázni kell nap, mint nap a munkahely és a lakóhely között.

KSH: 2017-es adat, saját készítés

A roma és szlovák nemzetiségű lakosok, a járásban 9,1 és 2, míg a megyében 7,7 ill. 1,4% az arányuk. Bár az adatgyűjtés önbevallás alapján készül, az önkormányzatok véleménye szerint csak ritka esetben tükrözi a tényleges állapotot, a valós érték ezeknek akár a többszöröse is lehet településen. Az ő integrálásuk, közösségekbe történő bevonásuk szinte lehetetlen feladat. A településre jellemző, a nagyon alacsony iskolázottsági szint mely még a megyei átlagot sem éri el.

A mélyszegénység többdimenziós jelenség, amely megmutatkozik többek között az alacsony képzettségben és foglalkoztatottságban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban. A mélyszegénységben élők és romák számára sok esetben csak a közfoglalkoztatás, a közmunka program biztosít bevételi forrást, hozzájárulva életkörülményeik javításához vagy több esetben a felhalmozott tartozások egy részének rendezéséhez. Jellemző még rájuk az időnymunka elvállalása is.

A mélyszegénységben élő lakosság tekintetében különösen alacsony a képzési és átképzési hajlandóság. Az iskolázottsági szintjük a városi átlagnál alacsonyabb, így a munkaerőpiaci lehetőségeik beszűkültek. Általánosságban elmondható, hogy korábban a nagyvárosokban találtak munkahelyet, de szakképzetlenségük miatt főképpen segédmunkában, vagy betanított munkában foglalkoztatták őket.

A mélyszegénységben élőkkel és a roma lakosokkal kapcsolatban problémaként jelentkezik, hogy a foglalkoztatóknak előítéleteik vannak velük kapcsolatban. Ennek oka, hogy alkalmazásuk esetén a munkavégzésük nem az elvárásnak megfelelő (pontos munkakezdés hiánya, indokolatlan hiányzások a munkából, szabadság azonnali igénylése a munkakezdést követően). A fentiek azzal magyarázhatók, hogy már rég kikerültek a munka világából, nem ismerik a rendszerességet, a pontosságot, a fegyelmet, ezért esetleges foglalkoztatásuk esetén ezt újra kell tanulniuk. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből, mind a tanulás, mind a foglalkoztatás területén.

A foglalkoztatás válsága és a munkanélküliség megjelenése súlyos gondokat okoz a község, térség fejlődésének és kihat az itt élő emberek életminőségére. A tartós munkanélküliség miatt sok a szociálisan hátrányos helyzetbe került család, folyamatosan romlik az emberek egészségi állapota.

II. Problémához kötődő bűncselekmények száma

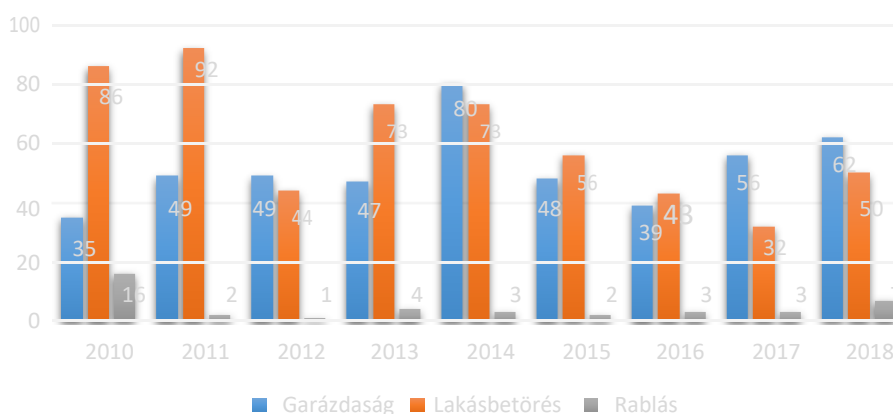
A pásztói Rendőrkapitányság 8 évre vetített adatai

Kiemelten kezelt bűncselekmények¹

Pásztói térség	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Emberölés	1	0	0	1	1	0	0	0	1
Testi sértés	42	42	34	34	49	49	32	31	32
Kiskorú veszélyeztetés	1	13	1	2	3	8	6	16	8
Garázdaság	35	49	49	47	80	48	39	56	62
Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények	2	1	1	4	4	2	1	4	0
Lopás	463	582	501	435	365	272	225	138	193
Lakásbetörés	86	92	44	73	73	56	43	32	50
Rablás	16	2	1	4	3	2	3	3	7

A kiemelten kezelt bűncselekmények rombolják leginkább a lakosság közbiztonságérzetét. A táblázat alapján megállapítható, hogy a térségben a kiskorú veszélyeztetések száma a felére csökkent. Amennyiben ilyen jellegű jogsértésre derül fény a rendőrségi eljárásba be kell vonni a gyermekjóléti, családsegítő szolgálatokkal.

Közbiztonságot leginkább érintő bűncselekmények

¹Pásztói Rendőrkapitányság illetékességi területének 2018. évi közbiztonsági helyzetéről

Romboló bűncselekménynek a garázdaságok, rablások és a lakásbetörések számítanak ezek a leginkább ártalmasak a közbiztonságérzetre.

Rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények száma 2019. évben I.-X. hó az elkövetés helye szerinti bontásban²

Település neve	Buják	Csécse	Ecseg	Egyházasdengeleg	Héhalom	Jobbágyi	Kisbágyon	Palotás	Szarvasgede
Bűncselekmény									
Lopás	3	0	5	0	1	12	0	0	0
Lakásbetörés	2	0	1	0	0	5	0	0	0
Garázdaság	1	0	4	2	3	3	0	0	0
Súlyos testi sértés	0	0	1	1	1	1	0	0	0
Könnyű testi sértés	0	0	3	1	1	2	0	0	0
Zárt gépjármű feltörés	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rablás	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Rongálás	0	0	0	0	1	1	0	1	0
Egyéb	6	2	8	1	2	8	1	5	2
ÖSSZESEN	12	2	22	6	9	32	1	6	3
<i>Ebből közterületen elkövetett</i>	3	1	9	5	6	13	0	4	1

² ENyÜBS adatok alapján, rendőrségi jelentés, saját készítés

Ecseg, Jobbágyi és Buják településeken 2019 évben 10 és 30 közötti számban történtek bűncselekmények, melyek oka feltehetően a lakosság és a térség szociális helyzete. Jellemzően a vagyon elleni bűncselekmények a leggyakoribbak ezeken a településeken, az összes regisztrált bűncselekmények több mint 30 %-át teszik ki. A későbbiekben kifejtésre kerül, hogy többségében miért jellemző ezekre a térségekre a vagyon elleni bűnelkövetések ilyen magas aránya.

Bűncselekmények közül a legnagyobb arányban a lopás és a lakásbetörések jelentkeztek az elmúlt évben. Jobbágyiban Ecsegen és Bujákon igen magas számot, a településeiken az összes regisztrált bűncselekmény több mint 30%-át a lopások, mintegy 12%-át pedig a lakásbetörések teszik ki.

A bűncselekmények száma Kisbágyon és Csécse településeken a legalacsonyabb, típusát tekintve sem vagyon elleni bűncselekmények. A településeken legalacsonyabb arányban rablást és a zárt gépjármű feltörést követték el.

A közlekedésbiztonsági helyzetet tekintve 2019-ban befejeződött a 21-es számú főútvonal korszerűsítése, melynek köszönhetően megnőtt a forgalom főleg a reggeli és a délutáni órákban. Az ittas vezetők és gyorskocsizók kiszűrésére eredményesen léptek fel a rendőrség munkatársai a pásztói térségben 54 személyi sérüléssel járó baleset történt, mely közül 13 esetben súlyos 41 esetben könnyű sérülés volt. A balesetek többségét elsősorban gyorskocsizók okozták.

Megelőzések

A lakásbetörések, valamint a lopások megelőzésében további javulás érhető el a bűnmegelőzési tevékenység fokozásával, lakosságtájékoztató előadások, fórumok tartásával, valamint figyelemfelhívó szórólapok és kampányok segítségével. Fontos a lakossági jelzőrendszer kiépítése.

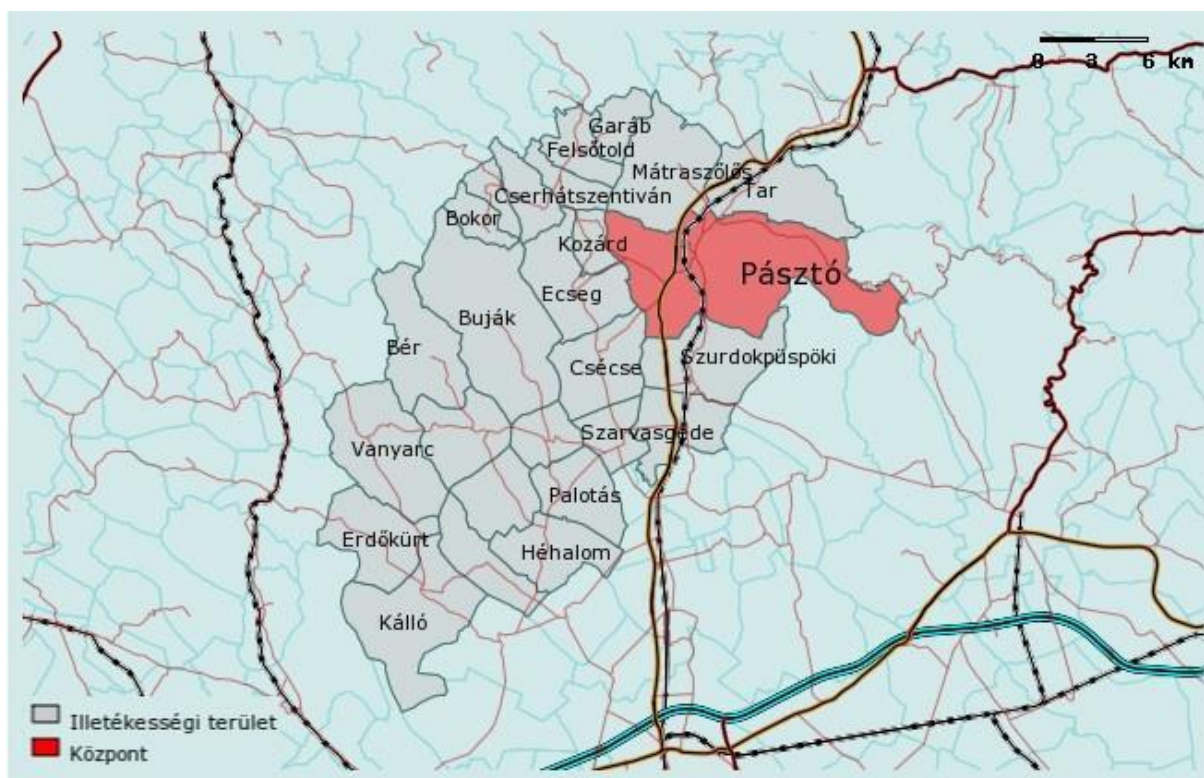
Figyelemmel a bűnmegelőzést érintő összes releváns körülményre, egy-egy településen az alkalmazandó prevenciós tevékenységek, módszerek lényegesen eltérhetnek egymástól. A családon belüli erőszak elkövetésére kiemelt figyelmet kell fordítani.

Az érintett települések tekintetében az illetékes Megyei Rendőr-főkapitányság a Nógrád MRFK, az illetékes rendőrkapitányság pedig a Pásztói Rendőrkapitányság, mely illetékességi területe az alábbi térképen látható.

Több kis településen nincs helyi rendőrkapitányság, csak körzeti megbízott a települések lakosság számának arányában. A lakosság nagy aránya elsősorban az önkormányzatokat tekinti a legelérhetőbbnek tényleges válsághelyzetek megoldásával kapcsolatban.

Az önkormányzat rendkívül hatékony tud lenni kisebb problémák megoldásában. Az önkormányzatok szorosan együttműködnek a településekhez kapcsolódó körzeti megbízottakkal.

A településeken a szolgálatot teljesítő körzeti megbízott heti rendszerességgel személyesen, a közös szolgálatok ellátása során, illetve telefonon tartja a kapcsolatot az érintett önkormányzatok vezetőivel. A visszajelzések mind az önkormányzatok, mind pedig a polgárőr egyesületek részéről egyértelműek, miszerint a vállalt feladatok eredményes végrehajtásához komplex fellépésre, gondolkodásra, stratégiára és reagálásra van szükség.

III. A problémában közvetlenül érintett, elkövetővé vagy áldozattá vált személyek jellemzői

Általánosságban elmondható, hogy a veszélyeztetett csoport tagjai nagyobb arányban a hátrányos helyzetű közösségekből és a mélyszegénységben élő családokból kerülnek ki. Azonban hasonló okokra vezethető vissza a magyar fiatalok bűnözési hajlama is.

Az érintett csoport jellemzői:

több probléma együttes előfordulása (sokproblémás családok)

anyagi probléma (megélhetéssel, lakhatással összefüggő, krónikus munkanélküliség) önálló ügyintézésben való bizonytalanság

információhiány

foglalkoztatással, munkahely kereséssel kapcsolatos

életviteli (változékony férfikapcsolatok az anya életében) családi kapcsolati (házassági konfliktusok)

szülői elhanyagolás

lelki-mentális

gyermeknevelési problémák (iskolakerülés, gyenge teljesítmény)

gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség

magatartászavar, teljesítményzavar

családon belüli bántalmazás

szenvedélybetegség

Az itt élő hátrányos közösségekre jellemző szakmák a rendszerváltással megszűntek és értelmetlenné váltak. A munkahely nélkül maradt közösségek egy része hajlandó volt az átképzésekre esteleg új szakmák elsajátítására, de nem minden térségben volt erre lehetőség. Az itt élő közösségekre jellemző a nagycsaládos berendeződés 4-5-6 gyermekkel, testvérek, szülőkkel való együttéléssel. Nem jellemző közöttük a nagyravágyás és a kiugrás gondolata. Ez köszönhető a mai magyar társadalmi sztereotípiáknak is. A szülők nem sarkallják a gyermekeket se tanulásra, se munkavállalásra, de ez a kultúrájukra is jellemző.

A munkaadó sem szívesen dolgozik együtt olyanokkal, akinek a családi háttere rendezetlen vagy problémás. Több esetben jellemző, hogy nem jelennek meg időre, igazolatlanul távol maradnak esetleg lopáson érik őket.

Háztartásaikban az információhoz való jutás feltételei sincsenek meg. Az iskolában nem tanítják meg őket a keresőprogramok használatára.

A szegénységben élő munkanélküliek nagy aránya segélyekből él. Az önkormányzatok által biztosított munkanélküli programokon és képzéseken bár részt tudnának venni, de nem tudják elsajátítani azok tudásanyagait mivel sok esetben írás és olvasás tudatlanok, esetleg diszesek.

A vagyon ellen elkövetett jövedelemszerzés (lopás, betörés) a kilátástalan megélhetési helyzetükre vezethető vissza. Gyakori körükben a hirtelen felindulásból elkövetett bűncselekmények száma, ami az alkoholfogyasztás illetve túlfogyasztás, vagy kábítószer használatra vezethető vissza. Az elkövetők jelentős része családi és neveltetési tekintetben hátrányos helyzetűnek mondható. Jellemző a csoportos elkövetés.

Hogy kiből lesz bűncselekmény elkövető?

Általánosságban elmondható, hogy azok válnak bűnelkövetőkké, akik maguk is áldozattá váltak korábban (súlyos bántalmazás, rablás, zsarolás, kényszerítés). Ördögi kör ez, melyből szakember bevonása és segítsége nélkül nem lehet kiszállni.

Az első bűncselekmények elkövetésére nagy arányban jellemző, hogy nem belső kényszerből vesz részt a fiatal a tgyük fel garázdaságban nem maga a cselekmény a kényszer, hanem a csoporthoz való tartozás a meghatározó, így segédszemélyzetként vesz részt.

A családban látható minták is hajlamosítanak arra, hogy valaki bűnelkövető lesz a későbbiekben.

A szegény nyomorban élők között gyakran még gyermekkorúak az elkövetők.

Az elkövetések okai főleg megélhetés anyagi haszonszerzés, ezekben az esetekben már tudatos elkövetésről beszélhetünk. Kevés a bosszúból elkövetett bűncselekmények száma. Jellemző a hirtelen felindulásból elkövetett bűntett vagy annak csupán elhatározása, kevesebb a kitervelés, vagy előre megfontolt szándék aránya. Dominál a primitív és erőszakos vagyon elleni cselekmények és a testi sértések számán is. Megfigyelhető 9 településen összesen 11 testi sértést követtek 2019-ben.

IV. A problémával érintett, veszélyeztetett csoport jellemzői

Arra, hogy ki lesz érintett, vagy a veszélyeztetett csoport tagja érdemes a térség lakosságának szociális háttérét is figyelembe venni.

Veszélyeztetettek:

- a) az élethelyzetükben megrendült családok,
- b) veszélyeztetett gyermekek, fiatalok,
- c) a krízishelyzetbe került személyek főleg nők,
- d) bántalmazottak,
- e) alkohol és egyéb szenvedélybetegséggel küzdők és családjaik,
- f) idősek,
- g) szabálysértést, bűncselekményt elkövető visszaesők.

a, Élethelyzetükben megrendült családok

A megye népességének iskolázottsági szintje jelentős mértékben elmarad az országos átlagtól: a felsőfokú végzettségűek 9,4% -os megyei aránya valamint 7,7%-os járási aránya meg sem közelíti az országos átlagot (19,0%). Az általános iskolát el nem végzettek aránya a megyei illetve járási tekintetben is magasabb, mint az országos.

adatsorok	Pásztói kistérség	Nógrád megye
ált. isk. 1-7. oszt. (fő)	4 454	25 904
%	15,0	13,6
ált isk. 8. oszt. (fő)	9 279	57 658
%	31,2	30,4
középfok érettségi nélkül (fő)	6 841	39 332
%	23,0	20,7
érettségi (fő)	6 491	46 456
%	21,9	24,5
felsőfokú végzettség (fő)	2 277	17 866
%	7,7	9,4

A szegény családok nagy része közfoglalkoztatás keretében dolgozik, illetve alkalmi munkából és a gyermekek után járó támogatásokból tartja fenn magát. A szociálisan hátrányos helyzetű családok esetében szinte általános sajátosság az alacsony iskolázottság, ami munkaerő-piaci lehetőségeket beszűkíti, ezért az alkalmi munkavállalás válik körükben jellemzővé.

Megfigyelhető, hogy a legszegényebb családok a nagycsaládosok. Sok család küzd a közüzemi tartozások rendezésével, ezek felhalmozásával, gyakran a lakhatási biztonságukat kockáztatják. Minél szegényebb egy család annál több a gyermekek száma, ezzel párhuzamosan ezekben a családokban növekszik a szegénység. Ez már a halmozottan hátrányos helyzetet eredményezi, innen könnyen lehet a veszélyeztetettség körébe kerülni.

A mélyszegénységben élő családok különösen nehéz helyzetben vannak. A munkanélküliség és kilátástalan élethelyzet, egy folyamatosan frusztrált, nyomott légkört eredményez, melynek elszenvedői leginkább a gyerekek.

b, Veszélyeztetett gyermekek, fiatalok

A kisgyermekek óvodai, iskolai megjelenésében, viselkedésében és eredményeiben is látható jelei vannak annak, hogy milyen családból jönnek. A gyermekek körében tapasztalható elhanyagoltság leginkább anyagi okokra és a szülő nemtörődömiségére vezethető vissza. Az óvodás korúak közül is egyre több a nehéz körülmények között élő gyermek, melynek fő oka a növekedő szegénység, munkanélküliség, életvezetési hibák, szenvedélybetegségek. A szülők egy része egyre passzívabbá, fásultabbá válik, sokszor nem bír megbirkózni a hátrányos helyzetéből eredő gondokkal, feladatokkal és így elhanyagolja gyermekeit. A szülők hajlamosak a nevelési, oktatási feladatokat szinte csak az iskola feladatának tekintni. A megélhetésért való küzdelem le nem vezetett stresszt, fásultságot eredményez a szülőknél, így frusztrálttá válnak, egyre inkább növekvő tendenciát mutat a családon belüli konfliktusok száma az anyagi gondok meg nem oldása miatt.

Az általános iskolák felső tagozataiban egyre több a hátrányos helyzetű magatartási problémával küzdő gyermek száma, itt is fokozódik a szülői elhanyagolás, a gyermekek körében egyre jellemzőbb az agresszivitás. Ebben a korban erős a veszélye az alkohol és a drogok alkalmankénti kipróbálásának, melyet nagyobb testvér, vagy barát kínál. A konkrét csoport kohézió a későbbiekben visszatérő motívum lesz. A (0-14 évesek) a járásban átlagosan a teljes lakosság 10%-át alkotják. Ezen korosztálynál már fokozottabban jelentkeznek az igazolatlan hiányzások, a tanulmányi eredmény hanyatlása, bukás, a szülő-iskola együttműködésének nem megfelelő volta, magatartási, beilleszkedési és kapcsolatteremtési nehézségek; lelki és érzelmi problémák; kamaszkori nehézségek; életkori, fejlődési és aktuális krízisek; családi és szülői kapcsolati zavarok. Rongálás tekintetében például a 9 településből 3 volt érintett.

A kiskorúak sérelmére leggyakrabban testi sértéseket és nemi erkölcs elleni bűncselekményeket követtek felnőtt korú tettesek, vagy kortársak. Megfelelő szociális védőháló nélkül, sok fiatal esik bűnbe, és folyamodik bűncselekményekhez (lopás, betörés, szexuális kizsákmányolás).

c, Alkohol és egyéb szenvedélybetegséggel küzdők és családjaik

A szülők hajlamosak az alkohelmámorító hatásába menekülni a napi akadályok megküzdése elől, mely eredményezi, szintén azt, hogy nő, az elhanyagolt és magatartás-zavaros, fokozottan veszélyes gyermekek száma a régióban. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz sem, mert a szülő inkább másra költi a család bevételeit.

A fiatalok körében egyre több problémát okoz az emelkedő alkohol-, cigaretta- és drogfogyasztás. Megdöbbentő, hogy milyen korán rabjaivá válnak ezeknek a szereknek a fiatalok, a cigarettát van, ahol nem tiltják a szülők gyermekeiktől.

d, Krízishelyzetbe került személyek nők

A roma társadalom sajátossága, hogy mind a fiúkat, mind a lányokat, jóval hamarabb már felnőttként kezelik, mint átlagosan.

A magyarországi romákon belül a nők és a gyermekek különösen veszélyeztetettek, kiszolgáltatottak. Nincs önállósága a nőknek. Saját hagyományaikból adódik, hogy a fő feladata, hivatása a gyermekek szülése, nevelése, a család összetartása, a hagyományok őrzése, férje ellátása, kiszolgálása.

Gyermekkorától kezdve erre szocializálódnak a lányok, a karriert – ellentétben a többségi lányokkal – nem a munka, valamilyen külső hivatás, feladat jelenti, hanem az említett anyaság, a sok gyermek. Épp ezért nem lényeges a családok többsége számára a lányok sikeres iskolai előmenetele. A roma nők nem csak a többségi nőkhöz képest, de a roma férfiakhoz képest is aluliskolázottak. S mivel a fiatal lányok előtt ez a minta, s még ha szerepel is terveikben, álmaikban valamilyen más út – hivatás, továbbtanulás –, nagyon kevés esélyük van arra, hogy elérjék, megvalósítsák azt.³

A nők iskolai végzettsége így jobban szór, mint a férfiaké: magasabb a csak általános iskolát végzettek aránya, de az érettségizetteké is. A nemek között nagymértékű különbség tapasztalható az érettségit nem adó középfokon képzettek esetén, ahol a férfiak kétszer annyian vannak, mint a nők, de a diplomások esetén is, ahol viszont jelentős mértékben a nők vezetnek.

A roma nők fokozott veszélyeztetettsége így módon összeadódik; alacsony iskolai végzettségük következtében munkaerő-piaci elhelyezkedésük szinte lehetetlen, jövedelemmel így nem rendelkeznek, a korai gyermekvállalás a kitaposott út, a minta, ami egyben megemeli presztízsét a családban, a közösségben; már nagykorúnak tekintik, s a gyermek után járó támogatások anyagi segítséget jelentenek az egész családnak. Így öröklődik tovább generációról-generációra a korai gyermekvállalás a szegény roma közösségekben. A

³<http://old.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a574.pdf>

munkalehetőség és a gyermekvállalás elhalasztása közötti összefüggést már több kutatás alátámasztotta; az országnak azokban a térségeiben, régióiban ahol a munkaerő-piaci kilátástalanság jellemző jóval magasabb mind a korai gyermekvállalás, mind pedig a gyermekszám a körükben⁴.

A helyi és térségi munkaerőpiac nem jelent megoldást az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedésére, mivel kevés a szakképzettséget nem igénylő munkakörök száma, vagy a többműszakos munkarendet a gyermeknevelés mellett nem tudják vállalni. Az alacsony iskolai végzettségű nők ezért sok esetben újabb gyermekvállalással „beszorulnak” a családtámogatási rendszerbe, melyből való kikerülésükkor a munkaerőpiacra való visszatérési esélyük a nullához közelít, ezzel együtt a nyugellátási rendszerből is kizárva önmagukat.

adatsorok	Pásztói kistérség	Nógrád megye
Regisztrált álláskereső aránya a munkaképes korúak között (2012.dec.20.) %	14,5	15,3
Ebből 180 napon túli munkanélküli (2012.dec.20.) %	60,2	61,4
Tartósan munkanélküliek a munkaképes korú népesség %-ában	8,7	9,3
Álláskeresőkből női munkanélküli (2012.dec.20.) %	44,5	46,4
Tartósan (180 napon túli) munkanélküliek között női munkanélküli (2012.dec.20.) %	50,1	51,0
Álláskeresőkből szellemi foglalkozású (2012.dec.20.) %	8,4	13,1
Álláskeresőkből max. átl. iskolai végzettségű (2012.dec.20.) %	47,9	47,1
Álláskeresőkből a pályakezdők aránya (2012.dec.20.) %	11,6	11,8
Ezer aktív korúra jutó közfoglalkoztatott (fő)	38,9	50,4
100 foglalkoztatottra jutó munkanélküli 2012 (fő)	24	23
100 foglalkoztatottra jutó inaktív kereső 2012 (fő)	99	97
100 foglalkoztatottra jutó eltartott 2012 (fő)	69	68

e, Bántalmazottak

Általában nők élettársak, vagy házastársak sérelmére követnek el bűncselekményt, azonban ha a sérülés könnyű és 8 napon belüli az áldozatok nem kérik az elkövető felelősségre vonását. Az erőszak magas aránya a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat erő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen.

⁴ Janky 2005

Ha elő is fordul, az rendszerint nem kerül nyilvánosságra, mivel a családtagok, a bántalmazás szenvedő alanyai ezt szégyellik bevallani, vagy szégyelnek külső segítséget kérni, ezért nem tárják fel a családi problémákat, konfliktusokat, inkább elszenvedik, túrik a folyamatos megaláztatásokat, zaklatásokat, mely sokszor akár a tettlegességig is fajulhat. A bántalmazottakból később ugyanúgy válhat bántalmazó is. Az a gyerek, aki bántalmazott környezetben nő fel és ezt a mintát látja, otthon agresszívabbá válik az iskolában társaival, tanáraival szemben.

f, Idősek

Az időskorúak áldozattá válás szempontjából az egyik legveszélyeztetettebb korcsoport. Van, hogy társaságihiány miatt örülnek, hogy idegenek kapcsolatot teremtenek velük. Vagy korukból fakadóan tájékozatlanok. Legtöbbször csalók, tolvajok, betörők miatt válnak áldozattá. Sokan magányosan élnek a falvakban és sokszor kiszolgáltatottabb a helyzetük is. A rendőrség kiemelt figyelmet szentel rájuk.

g, Szabálysértést, bűncselekményt elkövető visszaesők

A 12-16 éves korosztályra jellemző, hogy az agresszivitásukat nem tudják vagy akarják kezelni. A háttérükben gyakran áll a családi életükben található rendellenesség vagy rendellenességek. Az elkövetők magas számánál a családon belül jellemző az erőszak. Az erőszak, mint konfliktuskezelési mód leggyakrabban azokra jellemző, akiknél ez a megoldás otthonukban is. Esteleg úgy tekintenek rá, mint a szórakozás egyik eszközére, vagy azt hiszik, hogy ez azt előrejutásuknak egy formája a társadalomban. Nehezíti a helyzetet, hogy a mai világban egyfajta „győztes-vesztes” kultusz terjedt el, ahol a győzelem, a siker végül az erőszakot is, mint eszközt elfogadottá teszi.

Esetükben, ha a család felnőtt tagjai, vagy egyébként az őket körülvevő felnőttek nem fordítanak kellő figyelmet arra, hogy magyarázatot fűzzenek a társadalomban különféle módon, de állandóan jelenlévő erőszakhoz, a gyermekben torz kép alakul ki minderről, így alkalmazását tényként kezeli.

Más jellegű probléma, de összefüggésben áll az agresszivitás kialakulásával, hogy a gyermekek elmagányosodnak, akár már a családon belül is. A családon belül egyre kevesebb idő jut egymásra. A mai fiatalok azon része, aki megteheti virtuális életet él. A legtöbb szabadidőt magányosan, digitális eszközök előtt, azok használatával töltik (Tv, számítógép, internetezés, számítógépes játékok), barátaik nincsenek, sosem látott internetes ismerőseik száma viszont magas.

A gyermek- és fiatalkorúak erőszakos bűncselekménnyel való veszélyeztetettsége tehát átlag feletti és nemzetközi jelenség is. Ez életkori sajátosságukból, tapasztalatlanságukból, naivságukból, befolyásolhatóságukból, gyenge fizikumukból, korlátozott védekezési és ellenálló képességükből, betegségeikből adódik. Veszélyeztetettségük családon belüli és kívüli is, a lányoké magasabb a fiúkénál. Családon belül főleg élet, testi épség elleni cselekmények, szexuális zaklatások áldozatai. Családon kívül rablás, nemi erkölcs elleni cselekmények leggyakoribb áldozatai.

Sokan azért kerülnek börtönbe, mert olyan körből jöttek, amelynek vagy nem volt értékrendje, vagy a bűnözés irányába mutatott, így nem volt tragédia, ha egy családtag bűncselekményt követ el. Másoknak nem volt lehetőségük elvégezni az iskolát, kibontakoztatni képességeiket, megtalálni magukban azt, amiben tehetségük van

h, Visszaesők

Visszaesés függ az első elkövetett bűncselekmény típusától, az elkövető életkorától és a társadalom fogadókészségétől.

Itt már nem pusztán valamely bűncselekmény vagy bűncselekmények ismételt elkövetéséről van szó, hanem bűncselekmény miatti elítélést követő, újabb büntetendő társadalomra veszélyes magatartás tanúsításáról. A társadalom nagy részének okoz ez problémát, a sértetteket kárpótolni kell, az elkövetőket megbüntetni.

Összefoglalva

Napjainkban a biztonságérzet hiánya egyre általánosabbá válik. A bűnözéstől és az áldozattá válástól való félelem sok állampolgárt foglalkoztat, különösen veszélyeztetett helyzetben vannak az idős emberek, illetve a társadalom sebezhetőbb veszélyeztetettebb tagjai.

A bűnözéstől való félelem csökkenti a lakosok egymás és különböző közösségeik iránti bizalmát, kedvezőtlen hatással van a gazdasági fejlődésre és az üzleti befektetésre, ezzel rontja az élet minőségét.

Nagymértékű összefogásra van szükség a bűnözés megfékezésére. A közbiztonság helyzete összetett kérdés, mely a bűnözést, bűnüldözést, a bűnmegelőzést és a bűnmegelőzéssel összefüggő egyéb kérdéseket is magában foglalja. A települések közbiztonságáért való felelősség kérdésében a Rendőrség és az Önkormányzat egymásrautaltsága nyilvánvaló. Az önkormányzatokról szóló törvény értelmében a helyi közszolgáltatások körében az önkormányzat egyik kiemelt feladata a közbiztonság helyi feladatairól történő gondoskodás.

Az önkormányzat kiemelt feladatai a biztonság növelésének érdekében az alábbiak lennének:

lakossági szociális központok létesítése és vagy működtetése
családjóléti családtámogatási politikai támogatása

tudatosságnövelés, az önvédelem képességének fokozása
együttműködés, információáramlás javítása

kontroll biztosítása a veszélyeztetett területeken

A projekt megvalósulásával az érintett területén élő közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudatát lehetne növelni, a helyi civil társadalom felkarolásával lehetőség lenne a helyi közösségi konfliktusok megoldására. Az önálló cselekvési képességek és civil aktivitás erősítésére.